

3 Målbeskrivning för specialiseringstjänstgöringen

Övergripande målbeskrivning

Profil och verksamhetsfält

Dermatologi är en organbunden specialitet, som innefattar diagnos, behandling (både medicinsk och kirurgisk) och förebyggande av sjukdomar i huden, slemhinnorna, hudens bihangsorgan liksom hudmanifestationer av systemiska sjukdomar och systemiska manifestationer av hudsjukdomar. Specialiteten innefattar även befrämjande av god hudhälsa.

Venereologi inkluderar diagnos, behandling och förebyggande av sexuellt överförbara sjukdomar och andra sjukdomar i genito-analområdet. Specialiteten innefattar även befrämjande av god sexuell hälsa.

Samverkan inom och utom hälso- och sjukvårdssystemet

Specialiseringstjänstgöringen skall leda fram till god förståelse för hur hud- och könssjukdomar påverkar individen och samhället. Specialisten skall känna till kompetensområdet för och samverka med andra yrkesgrupper inom vården, socialtjänsten, försäkringskassan, arbetsvårdande myndigheter, företagshälsovård, primärvård m. fl.

Kunskaper, färdigheter och förhållningssätt

Specialiseringstjänstgöringen skall leda fram till allsidiga och breda kunskaper i epidemiologi samt diagnostik och behandling av sjukdomar i hud och könsorgan och goda praktiska färdigheter i fråga om flertalet förekommande undersöknings- och behandlingsmetoder.

Program för dermatologi

- Allmän dermatologi i öppen och sluten vård
 - Dermatopatologi inklusive biopsering och tekniska aspekter
 - Immunologi, speciellt avseende immunmedierade hudsjukdomar
 - Allergi
 - Yrkes- och omgivningsdermatologi
 - Pediatrik dermatologi och genetik
 - Geriatrisk dermatologi
 - Dermatologisk onkologi, diagnostiska och terapeutiska procedurer
 - Fotodermatologi och fototerapi
 - Brännskador, reaktioner på fysikaliska agens och sårläggning
 - Hudinfektioner utlösta av bakterier, virus, svampar och parasiter liksom infestationer
 - Diagnos och behandling av sjukdomar i hudnära slemhinnor
 - Vaskulära sjukdomar i huden, diagnos och behandling
 - Icke invasiva diagnostiska metoder, dermatoskopi, ultraljud och andra undersökningar av hudens funktion
 - Molekylär biologi i anknytning till diagnos och behandling
 - Lokal och systemisk behandling
 - Farmakologi och toxiska reaktioner lokaliserade till huden
- Dermatologisk kirurgi, elektrokirurgi, kryokirurgi, laserbehandling, radioterapi och andra fysikaliska-kemiska behandlingsmetoder inklusive fotodynamisk behandling
- Estetisk och kosmetisk dermatologi

- Hudvård, förebyggande dermatologi och rehabilitering
- Psykodermatologi och sociala aspekter

Program för venereologi

- Epidemiologi vid sexuellt överförbara sjukdomar inklusive HIV
- Förebyggande och kontroll av STD inklusive kontaktsparning
- Organisation av STD-mottagning
- Sexualnamnes och genito-anal undersökning
- Klinisk diagnos och behandling av STD, inklusive systemiska manifestationer, genito-anala dermatoser samt lokala och systemiska komplikationer
- HIV infektion, dess komplikationer, handläggning och behandling
- HPV (humant papillomvirus) i relation till genitala maligniteter, inklusive diagnos och handläggning av cellförändringar på cervix
- Vanliga gynekologiska, proktologiska och andrologiska sjukdomar
- STD vid graviditet och i neonatalperioden
- Multidisciplinär handläggning av barn med genitala infektioner
- Laboratordiagnos, inklusive serologiska tester, vid STD
- Kännedom om nationella riktlinjer för handläggning av STD
- Metoder för antikonception
- Sexuell hälsa, sexualundervisning och psykosexuella problem

Övrigt program

Under specialiseringstjänstgöringen skall den blivande specialisten vidare tillägna sig kunskap/insikt om:

- Epidemiologi, databehandling och evidensbaserad medicin
- Riktlinjer för god klinisk verksamhet och medicinsk etik
- Möjligheterna att förebygga sjukdom och skada samt individuellt och generellt förebyggande arbete
- Grundläggande hälsoekonomi
- Övergripande sjukvårdspolitiska mål och prioriteringar
- Klinikens verksamhetsplanering och ekonomiuppföljning samt produktionskontroll och kvalitetsutveckling
- Läkarens arbetsledarroll
- Forsknings- och utvecklingsarbete samt kritisk granskning av resultaten av olika metoder och tekniker
- Klinisk och experimentell forskning
- Aktivt deltagande i klinikronder och dermatopatologironder
- Undervisning, handledning och kommunikation

Sidoutbildning

Utbildningen är målrelaterad i enlighet med preciserade delmål. Ett års sidoutbildning rekommenderas med valfri fördelning inom i Kapitel 4 exemplifierade områden.

Teoretisk utbildning

Parallellt med den kliniska tjänstgöringen skall teoretiska studier bedrivas, likaså skall deltagande i kompletterande utbildning i form av kurser, konferenser etc ingå. ST-läkaren skall i samråd med handledaren planlägga litteraturstudier och kursdeltagande, som kan säkerställa kunskaper enligt målbeskrivningen.

Kvalitetssäkring

Målbeskrivningen skall tjäna som vägledning för den läkare som avser att specialisera sig inom ämnesområdet. Den skall vidare utgöra grunden för ett individuellt tjänstgöringsprogram, som skall utformas i samråd mellan ST-läkare och handledare i anslutning till anställningen.

Specialiseringstjänstgöringen skall ske under handledning och det är verksamhetschefens och handledarens ansvar att tillsammans med ST-läkaren planera tjänstgöring och utbildning så att specialistkompetens uppnås inom den tid som anges i författningen. Verksamhetschefen och handledaren bör om möjligt ej vara samma person. Det är också verksamhetschefens ansvar att tillse att ST-läkaren erhåller den sidoutbildning som målbeskrivningen föreskriver och att kompletterande utbildning/tjänstgöring tillhandahålls i de fall kunskapsbehovet inte kan tillgodoses inom den ordinarie verksamheten. Handledaren skall tillse att sidoutbildningen utformas så att målbeskrivningens krav tillgodoses och att god och regelbunden kontakt etableras med sidoutbildande enheters handledare och med eventuell studierektor.

ST-läkarens kompetensutveckling skall fortlöpande kontrolleras och stämmas av gentemot det individuella tjänstgöringsprogrammet; en lämplig form för detta är regelbundna utvecklingssamtal med både verksamhetschefen och handledaren var för sig

Preciserade delmål

Dermatologi			
	Självständigt handlägga/utföra	God kännedom Viss erfarenhet	Närvarat Teoretisk kännedom
Hudens fysiologi			
Hudens normala funktion o struktur		x	
Basal immunologi		x	
Inflammationspatofysiologi		x	
Kontaktallergen i miljön		x	
Sårläkningsprocessen		x	
Neonatala hudsjukdomar		x	
Graviditetsrelaterade hudsjukdomar	x		
Geriatrisk dermatologi	x		
Papuloskvamösa sjd			
Psoriasis	x		
Pityriasis rosea	x		
Lichen ruber	x		
Mer ovanliga papuloskvamösa sjukdomar		x	
Eksemsjukdomar			
Atopiskt eksem	x		
Seborrhoiskt eksem	x		
Nummulärt eksem	x		
Kontakteksem	x		
Handeksem	x		
Neurodermit	x		
Icke kutana atopier			
Astma			x
Allergisk rhinit			x
Hudinfektioner			
Bakterier	x		
Virus	x		
Svampar	x		
Parasiter	x		
Exantemsjukdomar	x		
Mer ovanliga hudinfektioner		x	
Tropiska hudinfektioner		x	
Toxicodermier			
Urticaria	x		
Exanthem	x		
Erythema multiforme	x		
Erythema nodosum	x		
Allergisk vaskulit	x		
Fixt läkemedelsexanthem	x		

Epidermal nekrolys	x		
Erythrodermi	x		
Anafylaktiska reaktioner	x		
Aknegruppen			
Akne	x		
Perioral dermatit	x		
Rosacea	x		
Blåsdermatoser			
Dermatitis herpetiformis	x		
Pemfigoid	x		
Pemfigus	x		
Mer ovanliga blåsdermatoser		x	
Kutana kollagenoser			
DLE	x		
Lokaliserad morfea	x		
Systemiska kollagenoser			
SLE		x	
Dermatomyosit		x	
Systemisk sklerodermi		x	
MCTD		x	
Granulomatösa sjukdomar			
Granuloma annulare	x		
Nekrobiosis lipoidica	x		
Sarkoidos	x		
Hudmanifestationer vid invärtes sjukdomar			
Metabola		x	
Endokrina		x	
Nutritiva		x	
Immunologiska		x	
Psykiska		x	
Maligna		x	
Genodermatoser			
Ichtyoser	x		
Keratodermi		x	
Ovanliga genodermatoser			x
Hudtumörer			
Nevi inkl dysplastiska	x		
Övriga benigna	x		
Precanceroser	x		
Basaliom	x		
Skivepitelcancer	x		
Malignt melanom	x		
Övriga maligna		x	
Kutana lymfom	x		

Yrkes- och miljödermatologi			
Vanliga yrkesdermatoser	x		
Mer omfattande yrkesdermatologisk utredning, arbetsplatsbesök		x	
Arbetsskadeintyg	x		
Fotodermatoser			
Polymorf ljusdermatos	x		
Fotokemiska reaktioner	x		
Ljusutlösta läkemedelsreaktioner	x		
Vaskulära sjukdomar			
Manifestationer av arteriell och venös cirkulationsinsuff inkl småkärlssjukdom	x		
Kärlkirurgi vid vaskulär insuff		x	
Övrigt			
Hudförändringar utlösta av ljus och andra fysikaliska agens		x	
STD			
Klamydia, gonorré, syfilis	x		
Kondylom	x		
Herpes	x		
Candida	x		
Andra infektioner i nedre urogenitalorganen (trichomonas, bakt vaginos, mykoplasma)	x		
Ovanliga STD (ulcus molle, LGV, granuloma inguinale)		x	
HIV-epidemiologi, basal virologi, serologi och testning	x		
Handläggning av HIV-patient			x
Mukokutana symptom vid HIV	x		
Hepatit och tarminfektioner sexuellt överförda		x	
Handläggning av salpingit		x	
Handläggning av epididymit		x	
Sexuella dysfunktioner			x
Kontaktspårning	x		
Andrologi			x
Genitala dermatoser	x		
Preventivmedelsrådgivning		x	
Diagnostik			
Histologi			
Grundbegrepp		x	
Vanliga hudsjukdomar och tumörer		x	
Histopatologisk och immunhistologisk teknik		x	

Diagnostik övrigt			
Biopsi med stans och kniv (inkl nagelbädd och matrix)	x		
Hårmikroskopi			x
Indikation för elektronmikroskopi av hud			x
Allergologisk utredning med anamnes och epikutantest	x		
Allergologisk utredning vid icke kutana atopier		x	
Mykologi; provtagning och mikroskopering	x		
Mykologisk laboratoriediagnostik		x	
Undersökning med Woods ljus	x		
Skabbdagnostik	x		
Ljustest inkl fotolapptest		x	
STD provtagning, mikroskopi	x		
Laboratoriediagnostik vid STD		x	
Kolposkopi		x	
Bedömning av cervixdysplasi/cancer			x
Ankeltryck med handdoppler	x		
Venös reflux med handdoppler	x		
Klin-fysiologiska metoder vid vaskulär insufficiens		x	
Dermatoskopi	x		
Behandling			
Behandling med utvärtes läkemedel	x		
Behandling med systemiska läkemedel för hudsjukdomar	x		
Kompressionsbehandling	x		
Behandling med UV-ljus	x		
PUVA	x		
PDT	x		
Buckybehandling		x	
Radioterapi			x
Laserbehandling		x	
Dermabrasio			x
Plasmaferes			x
Kosmetologi inkl epilering			x
Intralesionell injektion	x		
Botoxbehandling vid hyperhidros		x	
Operativ behandling			
Pinch grafting	x		
Excision med primär slutning (även ansikte)	x		
Full- och delhudstransplantation		x	
Lambåplastik		x	
Mohs' kirurgi			x
Kryokirurgi	x		
Diatermi	x		

Kyrettage+diatermi	x		
Kyrettage +kryokirurgi	x		
Etsande behandling			x
Hyperhidroskirurgi			x

4Övergripande utbildningsplan

A. Specialitetens rekommendationer om hur målbeskrivningen kan uppfyllas

Specialistutbildningen skall leda fram till att läkaren skall kunna arbeta med självständigt medicinskt ansvar.

Huvudutbildning

Utbildningen är målrelaterad. Normalt bör utbildningen omfatta minst 5 års tjänstgöring, varav cirka 4 år bör fullgöras inom specialiteten.

Handledning

En personlig handledare, som är specialistkompetent i hud- och könssjukdomar och gärna överordnad läkare på kliniken, skall utses för varje blivande dermato-venereolog.

Handledaren och chefsöverläkaren skall tillsammans med den blivande specialisten utforma en individuell utbildningsplan. I den skall framgå utbildningens huvuddrag, planerad sidoutbildning, lämpliga kurser, vetenskapliga möten och litteraturstudier. Handledaren och den blivande specialisten bör minst en gång per år göra en utvärdering av hur utbildningen fortskrider och detaljplanera inför det kommande året. Regelbundna träffar mellan handledare och adept bör dock ske minst en gång varje månad. Minnesanteckningar från dessa möten införs i arbetsboken. I arbetsboken antecknas också deltagande i kurser, möten och utvecklingsarbete samt vetenskapliga, pedagogiska och administrativa meriter.

Systematisk undervisning

Utbildning

I utbildningen bör ingå av SSDV:s (Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi) utbildningsgrupp rekommenderade och/eller av IPULS godkända SK-kurser. Kurserna bör fördelas jämt under hela utbildningen motsvarande 1-2 kurser/år.

Den blivande specialisten bör beredas möjlighet att delta i utbildningsmöten anordnade av SSDV, såväl nationella som internationella.

Utvecklingsarbete/forskning

Den blivande specialisten bör beredas tillfälle att delta i klinisk produktionskontroll och utvecklingsarbete.

Pedagogik och administration

Den blivande specialisten skall kunna få administrativa uppdrag, administrativ utbildning samt delta som lärare för olika personalkategorier.

Litteratur

Rekommenderade läroböcker:

Standardverk täckande områdena allmän dermatologi, venereologi, yrkesdermatologi, dermatologisk kirurgi, dermatoskopi och histologi.

Rekommenderade tidskrifter:

Ett urval av internationella tidskrifter.

Sidoutbildning

Utbildningen för specialistkompetens i dermatologi och venereologi är målrelaterad i enlighet med preciserade delmål. Ett års sidoutbildning rekommenderas med valfri fördelning inom följande rekommenderade områden:

Internmedicin

Rheumatologi

Geriatrik

Pediatrik

Öron-näs-halssjukdomar

Allergologi

Plastikkirurgi

Infektion

Patologi

Klinisk fysiologi

Bakteriologi

ST-läkaren bör få sin lön från moderkliniken. Specialistkompetent personlig handledare skall om möjligt utses även vid sidoutbildande klinik.

B. Förväntningar på utbildande enhet

Kliniken skall ledas av en specialistkompetent dermato-venereolog med ansvar för organisation av medicinsk verksamhet och undervisning.

De verksamheter i målbeskrivningen, som saknas på utbildande klinik, måste fullgöras på annan klinik i lämplig omfattning.

Kliniken skall avsätta schemalagd, organiserad utbildning för läkare under specialistutbildning.

Tid skall avsättas för egenstudier.

Kliniken skall ha en organiserad internutbildning för klinikens läkare varje vecka. Dessutom bör fallkonferenser avhållas regelbundet.

Kliniken skall ha ett bibliotek med basal modern referenslitteratur. Ett lämpligt urval av tidskrifter i dermato-venereologi bör också finnas.